

EESTI KEEL TEISE KEELENA 5. KLASS

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli eesti keele kui teise keele õpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) omandab eesti keele oskuse tasemel, mis võimaldab iseseisvalt toimida eestikeelses keskkonnas ning jätkata õpinguid eesti keeles;
- 2) mõistab eesti kultuuri ja teiste kultuuride erinevusi ja mõtteviiside mitmekesisust ning väärtustab neid;
- 3) tunneb huvi Eesti kultuurielu vastu, huvitub eestikeelsetest kirjandusteostest, teatri- ja filmiloomingust, raadio- ja telesaadetest ning trükimeediast;
- 4) oskab kasutada eakohaseid eestikeelseid teatmeallikaid (nt teatmeteoseid, sõnaraamatuid, internetti), et leida vajalikku infot ka teistes õppeainetes ja väljaspool õppetööd.

2. Õppeaine kirjeldus

Eesti keel kui teine keel kuulub A- ja B-võõrkeelte kõrval ainevaldkonda Võõrkeeled. Seda õpetatakse eesti keelest erineva õppekeelega koolis. Muukeelsete õpilaste jaoks on eesti keel teise keelena võõrkeele rollis, vaatamata sellele, et Eestis toetab selle õppimist ja õpetamist üldjuhul loomulik keelekeskkond. Eesti keel kui teine keel on muukeelsetele õpilastele sageli esimeseks kokkupuuteks emakeelest erineva keele ja kultuuriga. Üheks olulisemaks ülesandeks on huvi äratamine eesti keele ja kultuuri vastu, samas aga ka motivatsiooni tekitamine järgnevate võõrkeelte õppeks.

Eesti keele õppimise käigus omandab õpilane keeleoskusega rööbiti teadmisi Eesti riigist ja kultuurist; suhestub ümbritseva elu- ja kultuurikeskkonnaga, mis on eelduseks adapteerumisel Eesti ühiskonda. Rõhuasetus eesti keele kui teise keele tundides on interaktiivsel õppimisel ja keele aktiivsel kasutamisel. Keeleteadmised (hääldus, grammatika, sõnavara) ei ole eesmärk omaette, vaid vahend parema keeleoskuse omandamiseks. Keele struktuuri õpitakse kontekstis, järk-järgult jõutakse grammatikareeglite teadliku omandamiseni. Läbi kõikide kooliastmete on oluline osa paaris- ja rühmatööl (rollimängud, dramatiseeringud, ajurünnakud, väitlused jne). Õppimise käigus arendatakse õpioskusi, näiteks oskust seada endale õpieesmärke ja analüüsida õpitulemusi. Eesti keele kui teise keele õpetuses on leidnud oma koha arvuti kui õppe- ja töövahend.

Nüüdisaegne keeleõpe on allutatud kommunikatiivsetele vajadustele, lähtutakse õppijast ja tema suhtluseesmärkidest. Keeleõppes on oluline eelkõige keele kasutamise oskus, mitte pelgalt keele struktuuri tundmine. Keeleline korrektsus kujuneb õppijal pikaajalise töö tulemusena.

Kommunikatiivne keeleoskus (suhtluspädevus) hõlmab kolme komponenti: keelelist, sotsiolingvistilist ja pragmaatilist. Keeleteadmised (hääldus, grammatika, sõnavara) ei ole eesmärk omaette, vaid vahend parema keeleoskuse omandamiseks. Keele struktuuri õpitakse kontekstis, järk-järgult jõutakse grammatikareeglite teadliku omandamiseni. Sotsiolingvistilise pädevuse kaudu areneb õppija keelekasutuse olukohasus (viisakusreeglid, keeleregister jm). Pragmaatilise pädevuse kaudu areneb õppija võime mõista ja luua tekste. Suhtluspädevust arendatakse keeleliste toimingute (kuulamise, lugemise, rääkimise, kirjutamise) kaudu, mistõttu ka õpitulemused on esitatud osaoskuste kaupa. Osaoskusi õpetatakse integreeritult.

Keeleõppe telje moodustavad teemavaldkonnad, mille kaudu ja piires kujundatakse suhtluspädevust. Põhikoolis on teemade käsitlemisel lähtepunktiks „Mina ja minu lähiümbrus”. Kõigis kooliastmetes ja klassides käsitletakse teemasid kõigist teemavaldkondadest, kuid rõhuasetused ja maht võivad olla erinevad. Teemade käsitlemisel lähtutakse vastava kooliastme õpilaste kogemustest, huvidest ja vajadustest.

Õppetegevusi kavandades lähtutakse didaktilistest põhiprintsiipidest (lähemalt kaugemale, tuntult tundmatule, lihtsalt keerulisele, konkreetsele abstraktsele) ning keelekasutuse vajadustest (alustades sagedamini kasutatavatest sõnadest ja vormidest). Kõigis kooliastmetes peab õppijat motiveerima ning kujundama temas positiivset hoiakut keeleõppesse. Eduelamuse saavutamiseks luuakse tundides positiivne õhkkond ja väärtustatakse õppija edusamme.

Eesti keele kui teise keele õppe kirjeldus on üles ehitatud, lähtudes keeleoskustasemete kirjeldustest Euroopa keeleõppe raamdokumendis. Õpitulemused on raamdokumendile toetudes kirjeldatud ühtsetel alustel kõigi võõrkeeltega. Raamdokumendi ja Euroopa keelemapi põhimõtete rakendamine õppes võimaldab motiveerida õpilasi õppima eesti keelt kui teist keelt nagu muidki võõrkeeli, arvestada õppija ealist ning individuaalset eripära, suunata erineva edasijõudmisega õpilasi seadma endale jõukohaseid õpieesmärke ning andma õpilastele objektiivset tagasisidet saavutatu kohta. Kõik see toetab õpimotivatsiooni püsimist ning iseseisva õppija kujunemist.

Eesti keele arendamise strateegiast tulenevalt seab riiklik õppekava eesmärgi liikuda B2 keeleoskustaseme saavutamise poole põhikooli lõpuks. Põhikooli lõpetaja hea õpitulemus eesti keeles teise keelena on B1.2 ja väga hea õpitulemus B2.1.

Keeleoskuse hea tase 3. klassi lõpus:

Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
A 1.2.	A 1.2.	A 1.2.	A 1.2.

Keeleoskuse hea tase 6. klassi lõpus:

Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
A 2.2.	A 2.2.	A 2.2.	A 2.2.

Keeleoskuse tasemed põhikooli lõpus:

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
rahuldav õpitulemus	B 1.1.	B 1.1.	B 1.1.	B 1.1.
hea õpitulemus	B 1.2.	B 1.2.	B 1.2.	B 1.2.
väga hea õpitulemus	B 2.1.	B 2.1.	B 2.1.	B 2.1.

Eesti keele kui teise keele õpetamisel lähtutakse õppijakeskse võõrkeeleõppe tähtsamatest põhimõtetest:

- 1) õppija aktiivne osalus õppes, tema teadlik ja loov võõrkeele kasutamine ning õpistrateegiate kujundamine;
- 2) keeleõppes kasutatava materjali sisu vastavus õppija huvidele;
- 3) erinevate aktiivõppevormide (sh paaris- ja rühmatöö) kasutamine;
- 4) õpetaja rolli muutumine teadmiste vahendajast õpilase koostööpartneriks ja nõustajaks teadmiste omandamise protsessis;
- 5) õppematerjalide avatus, nende kohandamine ja täiendamine lähtuvalt õppija eesmärkidest ning vajadustest.

3. 5. klassi õpitulemused

5. klassi lõpetaja:

- 1) suhtleb eesti keelt emakeelena kõnelejatega igapäevastes lihtsamates suhtlusolukordades, kasutades sobivaid õpitud keelendeid;
- 2) saab õpitud temaatika piires aru lihtsatest tekstidest;
- 3) mõistab olulist õpitud temaatika piirides;

- 4) kirjutab lühikesi tekste õpitud temaatika piires;
- 5) saab esimesi teadmisi Eesti ja teiste maade kultuuride erinevustest;
- 6) kasutab eestikeelseid teatmeallikaid (nt tõlkesõnaraamatuid, internetti) vajaliku info otsimiseks;
- 7) rakendab õpetaja juhendamisel varem omandatud õpioskusi ja –strateegiaid;
- 8) töötab õpetaja täpsustavate juhiste järgi iseseisvalt, paaris ja rühmas;
- 9) seab endale esmaseid õpieesmärke ning koostöös õpetajaga oskab hinnata oma saavutusi.

4. 5. klassi õppesisu

MINA JA TEISED

Enese, pereliikmete, kaaslaste ja sõprade tutvustamine ja kirjeldamine (uurime, mis on vorm ja kuidas on eri aegadel koolis riides käidud, väljendame oma arvamust koolivormi kohta; õpime kirjeldama inimest; kommenteerime pilte oma fotoalbumis; arutleme, kuidas leida sõpra; jutustame sellest, mida teha koos sõbraga; kirjeldame tõelist sõpra)
Suhtlemine pereliikmete ja kaaslastega (õpime lohutama inimest, räägime laste muredest; uurime, miks lapsed mõnikord valetavad; räägime valetamisest; räägime asjadest, mis inimesi rõõmustavad).

KODU JA LÄHIÜMBRUS

Rõõmsad ja kurvad sündmused peres (jutustame oma elu tähtsamatest rõõmsatest ja kurbadest sündmustest)
Töövahendid ja kohustused kodus; kodused toimingud (jutustame pereliikmete päevast ja kodustest töödest)
Elu linnas ja maal; kodu kirjeldamine (õpime mööbliesemeid nimetama ja nende asukohta kirjeldama; võrdleme linna- ja maakodu, arutleme, mida oleks vaja koju)
Lemmikloomad (kirjeldame oma lemmiklooma; kirjeldame koeratõuge, vestleme koeraomaniku kohustustest).

KODUKOHT EESTI

Ilm (loeme ilmateadet) Eesti geograafiline asukoht, kodukoht (saame teada huvitavaid fakte Eesti kohta; uurime Eesti maakondi).
Riigipühad ja riiklikud tähtpäevad, üldrahvalikud sündmused (vestleme mardi- ja kadripäevast, jõuludest, emadepäevast ja isadepäevast, kodanikupäevast).

RIIGID JA NENDE KULTUUR

Põhirahvused, kultuuritavad (saame teada, kes oli J.Kuperjanov; räägime inimestest, kes elasid ammu; jutustame oma kodukoha kuulsast inimesest)
Euroopa riigid, pealinnad, keel, põhirahvused, kultuuritavad, huvipakkuvad paigad (õpime Eesti naaberriike, nende pealinnu ja riigikeeli; räägime rahast; kirjeldame riigilippe; õpime võrdlema naaberriike; räägime Rootsi ja Taani kuningaperest).
Eakohased aktuaalsed ühiskondlikud teemad (õpime jutustama ja edastama uudiseid, õpime avaldama uudiste kohta oma arvamust).

IGAPÄEVAELU. ÕPPIMINE JA TÖÖ

Koolipäev (loeme, mida vanal ajal lastele koolist räägiti, avaldame omi mõtteid seoses kooli algusega; arutleme, miks on vaja õppida; räägime, mida tehakse tundides, mis aitab ja segab õppimist)
Päeva planeerimine (õpime koostama päevaplaani)
Turvaline liiklemine (õpime tähtsamaid liiklusmärke; õpime rääkima liiklusõnnetusest; tutvume hea liikleja reeglitega; õpetame tänaval liiklema).

Ametid ja töökohad (uurime, kui vanalt võib laps tööle minna ja missugust tööd teha; saame teada, kuidas saada ajalehepoisiks).

VABA AEG

Perepuhkus; aastaajad ja puhkus (jutustame oma suvevaheajast; kirjutame kaardi suvepuhkusest; õpime luuletusi sügise kohta; kirjeldame sügise saabumist; kirjeldame talve ja talviseid tegevusi; loeme reisikalendrit; kirjutame reisilt kaarti; kirjeldame kevadet ja kevadisi tegevusi; räägime piknikust).

Kooliväliline tegevus (õpetame kaaslastele, kuidas teha lumelinna, uurime rekordite raamatut; räägime, kuidas Eesti lapsed püstitasid rekordi).

Lugemiseelistused (jutustame Rootsi muinasjuttu; loeme ilmekalt luuletusi; loeme mõistatusi; uurime raamatuliike; räägime oma pere ja klassi lugemiseelistustest).

5. Õppetegevus

Kuulamis- ja rääkimisoskuse kõrval suureneb lugemise ning kirjutamise osakaal. Märgatavalt laieneb sõnatundmine. Suureneb loovülesannete osa õppetöös. Eesti lastekirjanduse tekstikatkete ning eakohaste teabe-, tarbe- ja meediatekstide lugemine ja kuulamine (ka õppetööst vabal ajal). Tähelepanu pööramine teiste kultuuride tundmaõppimisele ja kõrvutamisele oma kultuuriga. Sõnaraamatute ning eestikeelse interneti kasutamise harjutamine.

Osaoskuste arendamiseks:

- 1) eri liiki eakohaste tekstide kuulamine ja lugemine;
- 2) adapteeritud eakohaste tekstide iseseisev lugemine;
- 3) ülesande täitmine kuuldu ja loetu põhjal (nt küsimustele vastamine, tabeli täitmine, jooniste täiendamine jne);
- 4) järjestusülesanded (nt sõnad lauseteks, laused/lõigud tekstideks);
- 5) eri liiki etteütlused;
- 6) ümberjutustus;
- 7) mudelkirjutamine (nt sõnumid, postkaardid, lühikesed kirjandid);
- 8) lühiettekanDED;
- 9) rollimängud;
- 10) projektitööd.

6. Füüsiline õpikeskkond

- 1) Kool korraldab õppe vajaduse korral rühmades.
- 2) Valdav osa õpet toimub klassis, kus saab mööblit sobivalt ümber paigutada liikumistegevusteks (nt dramatiseeringud, õppemängud), rühmatöökaks ning ümarlauavestlusteks.
- 3) Klassiruumis kasutatakse õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni.
- 4) Tundides kasutatakse tänapäevastel info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja vahendeid.
- 5) Tunde peetakse vajaduse korral arvutiklassis, kooli raamatukogus ning väljaspool kooli.

7. Hindamine

Hinnatakse kõiki osaoskusi kas eraldi või lõimitult, andes tagasisidet eelkõige selle kohta, mida õpilane on hästi teinud. Ülesande eesmärgist lähtuvalt hinnatakse kas ühte kindlat või mitut keeleoskuse aspekti (nt sisu, ülesehitust, sõnavara, kõne ladusust, grammatika õigsust).

Vigu käsitletakse keeleõppe loomuliku osana, nende analüüsimine soodustab õpitava mõistmist ning võimaldab õpilasel oma keelekasutust korrigeerida.

Õpetaja valib töövormid (tunni või teema lõpus lühikokkuvõtted, vestlused), mis võimaldavad õpilastel oma tööd analüüsida (kirjeldada seda, mida ta teha oskab ning mida uut ja huvitavat ta on õppinud või teada saanud). Õpilasel peab olema võimalus saada tagasisidet oma keeleoskustaseme kohta.

Eesti keele õpimise käigus saab õpilane hindeid oma töö tulemuse järgi. Hindamise toimub järgmise skaala järgi:

Hinde "5" ("väga hea") saab õpilane, kelle kirjalik töö/vastus on õige ja täielik. 90-100 % maksimaalsest võimalikust punktide arvust.

Hinde "4" ("hea") saab õpilane, kelle kirjalik töö/vastus pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi. 75-89% maksimaalsest võimalikust punktide arvust.

Hinde "3" ("rahuldav") saab õpilane, kelle kirjaliku töö/vastuse tulemus on põhiosas õige, põhioskused on omandatud, kuid esineb olulisi ebatäpsusi. Õpilane vajab juhendamist ja suunamist. 50-74% maksimaalsest võimalikust punktide arvust.

Hinde "2" ("puudulik") saab õpilane, kelle kirjalikus töös/vastuses on olulisi puudusi ja eksimusi. Õpilane teeb rohkesti sisulisi vigu, ka suunamise ja juhendamise korral. 20-49% maksimaalsest võimalikust punktide arvust.

Hinde "1" ("nõrk") saab õpilane, kelle kirjalikust tööst/vastusest järeldub nõutavate teadmiste ja oskuste puudumine. 0-19% maksimaalsest võimalikust punktide arvust.

Õpilasele pannakse veerandihinne välja õppeveerandi lõpul antud õppeveerandi jooksul saadud hinnete alusel. Aastahinne pannakse välja antud õppeaasta jooksul saadud veerandihinnete alusel enne õppeperioodi lõppu. Veerandis on 1 arvestlik kontrolltöö. Juhul, kui õpilane puudub kontrolltöö kirjutamise ajal, peab ta selle järgi tegema kümne päeva jooksul töö kirjutamisest. Kui õpilane oli kontrolltöö ajal haige, teeb ta kontrolltöö pärast tervenemist kokkuleppel õpetajaga.